

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa M. D.

przeciwko O. H.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 grudnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 12 sierpnia 2020 r., sygn. akt VII AGa [...],

- 1. odrzuca skargę kasacyjną co do punktu I. (pierwszego)
zaskarżonego wyroku,**
- 2. w pozostałym zakresie odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej
do rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Pozwany O. H. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) zmieniającego wyrok częściowy Sądu pierwszej instancji w sprawie z powództwa M.D. o zapłatę bliżej określonej kwoty na podstawie art. 299 k.s.h.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący wskazał dwie przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania: występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. W ramach pierwszej z tych przyczyn skarżący przedstawił problem ujęty w pytaniu, „czy w przedmiotowym stanie faktycznym zachodzi po stronie wierzyciela szkoda z uwagi na niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości skutkującego powstaniem kolejnych zobowiązań spółki, w przypadku gdy złożenie tego wniosku nie doprowadziłoby w żaden sposób do zwiększenia jego zaspokojenia?”. Kwestia ta nie stanowi jednak istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398¹ § 1 pkt 1 k.p.c., a opisany przez skarżącego problem nie występuje w sprawie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie wskazanej przyczyny kasacyjnej wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu jurydycznego, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Istotność zagadnienia wyraża się w tym, że ma ono znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki jest przewidziany przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14). Zagadnienie prawne powinno mieć taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której zostało zadane, a jednocześnie - dzięki uniwersalnemu ujęciu - odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Sformułowana przez skarżącego kwestia prawna nie spełnia tych wymagań, gdyż, po pierwsze, odnosi się jedynie hasłowo ujętych okoliczności faktycznych sprawy („czy w przedmiotowym stanie faktycznym [...]”) i sprowadza się w istocie do postawienia pytania o prawidłowość orzeczenia wydanego w tej sprawie. Tymczasem postępowanie ze skargi kasacyjnej nie stanowi trzeciej instancji, a dopuszczalność kontroli prawidłowości wyroku Sądu Apelacyjnego jest warunkowana koniecznością wystąpienia jednej z przyczyn kasacyjnych unormowanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Po drugie, w wykładni art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wskazuje się, że przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego jak i ochronę praw prywatnych. Rozważanie problemów abstrakcyjnych, oderwanych od konkretnej sprawy, nie zmierzałoby natomiast do drugiego z tych celów, czyli do ochrony interesów stron postępowania.

Za zagadnienie prawne występujące „w sprawie” nie może być zatem uznany problem jurydyczny wykraczający poza ustalenia faktyczne poczynione przez sąd drugiej instancji, którymi Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym. Rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego nie dotyczyłoby bowiem okoliczności sprawy i nie mogłoby służyć do oceny zasadności skargi kasacyjnej. Tymczasem taki właśnie, oderwany od okoliczności sprawy, charakter ma cytowane wyżej pytanie oparte na tezie skarżącego, że złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości „nie doprowadziłoby w żaden sposób do zwiększenia jego [wierzyciela - dop.] zaspokojenia”. Wbrew temu stwierdzeniu, w sprawie nie tylko nie poczyniono ww. ustalenia, lecz z uzasadnienia wyroku Sądu drugiej instancji wynika wniosek odmienny od tego, który stał się podstawą pytania sformułowanego przez skarżącego.

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na jej oczywistą zasadność. Argumentacja nakierowana na wykazanie oczywistej zasadności skargi związana jest z kwestią braku winy skarżącego w niezgłoszeniu we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, której pozwany był członkiem zarządu.

W orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, że oparcie wniosku na ww. przesłance kasacyjnej wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny

wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Skarżący uważa, że nie ponosi winy (art. 299 § 2 k.s.h. *in medio*), gdyż nie dopuszczono go do informacji o finansach spółki, a ponadto nie miał on wpływu na jej funkcjonowanie. Tego rodzaju argumentacja nie może odnieść pożądanego przez pozwanego skutku, gdyż jest przejawem polemiki z ustaleniami faktycznymi Sądu Apelacyjnego odnoszącymi się do tego, czy O.H. miał możliwość uzyskania dostępu do dokumentacji spółki i wglądu w jej sprawy finansowe. Uprzednio wskazano już, że w postępowaniu ze skargi kasacyjnej niedopuszczalne jest kwestionowanie ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd drugiej instancji oraz dokonanej przez ten sąd oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Stanowisko skarżącego *a limine* nie może więc świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, gdyż dotyczy kwestii, która nie może być przedmiotem weryfikacji w postępowaniu kasacyjnym.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

Skarga podlegała odrzuceniu w części, w jakiej skierowano ją przeciwko punktowi pierwszemu zaskarżonego orzeczenia. Punkt ten zawierał wyłącznie rozstrzygnięcie o sprostowaniu wyroku Sądu pierwszej instancji, w związku z czym nie mógł być przedmiotem kontroli w postępowaniu kasacyjnym. Stosownie bowiem do art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje wyłącznie od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. Tym samym skarga w opisanym wyżej zakresie podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 *in fine* k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 3 k.p.c.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

jw